

Korona pestään, entäpä korruptio?

Marinin hallitus lupasi kiitettävästi uudistaa lainvalmistelua, jonka laadussa on ollut jo pitkään suuria ongelmia. Koronakiireistäkö johtunee, että uuden asumisoikeuslain (HE 189/2020) kanssa edetään kuitenkin vielä vanhaan malliin, joka tuli tutuksi myös Sipilän hallituksen ajoilta, kyseisen lain valmistelun käynnistyessä.

Nyt Marinin hallituksen nimissä esitettävät Sipilän hallituksen aikaiset pykälät kumoaisivat hallituksen **"lupauksen syrjimättömyydestä"** lainsäädännössä vaarantaessaan asukkaiden perusoikeuksien toteutumisen.

Lakiehdotus mahdollistaisi kuukausivastikkeen korottamisen kymmenillä prosenteilla ja asumisuran kokonaishinnan nostamisen jopa kaksinkertaiseksi omistusasunnon hankintaan verrattuna, vaikka kyseessä ovat enimmäkseen sosioekonomisin perustein valitut, heikon varallisuustaan asukkaat. Tilastokeskuksen tietoihin perustuvista SASO:n lausunnoista on nähtävissä, että asumiskustannukset rasittavat jo nyt kaikkein raskaimmin asumisoikeusasukkaita verrattuna muissa asunnon hallintamuodoissa asuvien kokemuksiin.

Lakiesitys mitätöisi myös hallitusohjelman kirjauksen asumisoikeuden **"kohtuuhintaisuuden vahvistamisesta"**. Siksikin tuntuu vain sanahelinältä **"lupaus tietopohjaisesta politiikasta ja laadukkaasta lainvalmistelusta systemaattisine vaikutusarviointeineen"**.

Hallituksen **"lupaus uudenlaisesta poikkihallinnollisesta vuorovaikutuksesta ja kansalaisten mukaan ottamisesta yhteiskunnan uudistamiseen"** on niinkään jäänyt vaille riittävää näyttöä.

Ympäristöministeriö on laatinut lakiluonnoksen ilman asumisoikeusyhdistyksistä vastaavan oikeusministeriön panosta, vaikka juuri sieltä olisi saanut ratkaisun hallituksen tavoitteeseen **"avoimuuden ja asukkaiden vaikutusmahdollisuuksien lisäämiseksi"**.

"Kansalaisten mukaan ottamisesta yhteiskunnan uudistamiseen" kertoo paljon se, että ympäristöministeriö kätki asukkaiden etujärjestön, lain ensimmäisestä versiosta 7.4.2017, antaman lausunnon kokonaan ja jätti oikeusministeriön ohjeiden vastaisesti myös lakiluonnoksen tuoreimmasta versiosta 14.7.2020 annetun lausunnon viemättä "kaikkien" lausuntojen koosteeseen. Kesän 2020 lausunnoista laatimaansa yhteenvetoon ministeriö jätti referoimatta asukkaiden etujärjestön vakavimmat huomautukset perusteluineen, vaieten siinä samalla lausuntoon liitetystä 1461 asukkaan allekirjoittamasta ehdotuksesta lain kriittisimpiin kuuluvan §33:n korjaamiseksi.

Tyhjäksi näyttää jääneen asumisoikeuslain osalta myös ***"lupaus pitkän aikavälin politiikasta ja parlamentarismien edistämisestä"*** kun hallitus kiirehti lakia päätettäväksi irrallaan eduskunnan edellyttämästä asuntopolitiikan kokonaisvaltaisesta pitkän aikavälin suunnitelmasta. Eduskunnalle ei ole myöskään paljastettu sitä tahoja, jonka vaatimuksesta lain tulisi avata pää asumisoikeuksien joukkoirtisanomisille ja talojen muuttamiselle vuokrataloiksi.

Jotain voi toki päätellä Sipilän hallituksen ohjelmasta, jota myös nykyinen hallitus näyttää asumisoikeusasioissa noudattavan. Siinä oli heti asumisoikeusjärjestelmän *"rahoituksen itsenäistämisen"* eli valtiosta vapauttamisen perään kirjattu merkittävät sanat: *"Jatketaan työeläkeyhtiöille... pääoman käytön sallimista asuntosijoituksissa"*. Tämä ei tietenkään tarkoita, etteikö työeläkeyhtiöiden lisäksi muutkin hyviä, riskittömiä osinkotuottoja asuntosektorilta janoavat toimijat olisi valinneet asumisoikeuskohteita maalikseen.

Kasvukeskusten asumisoikeustalojen rakentamislainoja on vauhdikkaasti maksatettu asukkailla, joista halutaan nyt kyseisellä lailla tehdä (asumisoikeus-)vuokralaisia ja poistaa heidän irtisanomissuojansa. Samalla talot voitaisiin vapauttaa niitä tähän saakka koskeneista hinta- ja myyntirajoituksista.

Tätä suurta lakihanketta ei todellakaan tehdä vain harvojen *"poikkeustapausten"* tähden vaikka lakiesityksessä monin paikoin niin hämäävästi väitetään. Tarkempi lukija huomaa tekstissä toisaalla maalailut tuhansien asuntojen vapauttamisista heti alkuunsa ja pään auettua seuraisi viitekohteina pidettyjen ara-vuokra-asuntojen tapaan kymmeniin tuhansiin nousevat rajoituksista vapauttamiset.

Tämä kehitys vastaa täysin allekirjoittaneen jo kymmenen vuotta sitten erään suuren yhtiön johdolta suljettujen ovien takana kuuleman vision: *"Ensin vapautetaan vuokratilat ja sitten aso-talot"*.

Demokratian toteutumisen kannalta olisi tärkeää tietää ovatko hallituspuolueet yksimielisesti hallituksen lakiesityksen kannalla ja tietoisina niistä vaikutuksista, joihin laki tuollaisenaan johtaisi. Yrittäessäni selvittää tuota asiaa, sain kuulla ympäristöministeriöstä, että *"kaikkien hallituspuolueiden kesken oli sovittu noudatettavan Sipilän hallituksen linjauksia"*. Kun *"sopimuksesta"* ei löytynyt mitään dokumenttia, herää epäily siitä, että päättäjät eivät uskalla itsekään sitoutua valtioneuvostossa hyväksymäänsä lakiesitykseen. Miksi kyseinen laki kuitenkin yritetään sujauttaa mediahiljaisuudessa eduskunnan läpi? Vastaukseksi riittänee ympäristöministeriön taholta tivaamalla saatu vastaus: *"Meidän täytyy kuunnella niitä"* eli ulkoparlamentaarisia painostajia, alan suurimpia toimijoita, joiden takana ovat ne vieläkin suuremmat osinkojen metsästäjät.

On tavattoman surullista ja huolestuttavaa, että poliittiset päätöselimet alistuvat kumileimasimiksi, tekemään lailliseksi jopa omien hyvien ohjelmallisten tavoitteidensa vastaisen toiminnan ihmisten perustarpeen, asumisen, hallinnassa ja hinnoittelussa.

Marinin hallituksen tavoite lainsäädäntömme ja poliittisen kulttuurin kehittämiseksi on todella kannatettava. Toivottavasti hallituksen *"lupaus hallinnon jatkuvasta oppimisesta"* toteutuu pian ja lakiesitys vedetään takaisin huolelliseen valmisteluun, johon saisivat vihdoin osallistua myös koko systeemin kaikki kulut maksavien asukkaiden etujärjestö SASO ja Oikeusministeriö. Nykyisen lain ongelmia tulisi korjata eikä lisätä. Kyllä pätevät poliitikot voivat halutessaan ja uskaltaessaan pestä korruption siinä missä koronankin.

SASO:n lausunnot ovat osoitteessa www.asumisoikeusasukkaat.fi

Eric Hällström, Yht.lis., Pj.
Suomen Asumisoikeusasukkaat (SASO) ry